

Sjónleikurinn livir!

Hetta er niðurstöðan hjá Sverra Egholm eftir leikárið 1984/85.

Sverri hefur verið til sjónleik í Skálavík og Kvívík og ummælir her Kálv lítla hjá Ólavi Michelsen og Músafelluna hjá Ag athu Christie, sum Georg L. Samuelsen týddi.

MÚSAFELLAN

Í öllum kavarokinum hós kvöldið 28. mars í ár komu vit 6 fólk úr Havn til Kvívíkar. Veðrið bara versnaði og tá vit nákað seinkað komu til Kvívíkar, voru ruturnar longu avlýstar og Mikkjalsmenn gívnir at halda Öyggarvegin kavafriar. Har sótu vit so innikavað i hesi «kulluni», sum Heðin Brú skýrði bygðina. Men kvöldið gjørdist okkum og bygðarfólkunum minniligt.

Meðan vit sotu har fjálgt inni í Glæmunum, sou vit, hvussu 6 onnur fólk komu inn úr kavarokinum og heldur ikki sluppu avstað aftur haðani i bræði. Innikavað. So liðandi hvørvur hugnin. Okkurt ófrættakent er komið inn við hesum meira og minni lögnum fólkunum, ið hava ilgruna til hvørt annað. Talað verður um morð eisini! Jú guðsdoy, eitt av fólkunum verður dripið.

næstan fyri eygunum á okkum...

Ei undir i um vit ívaðust i at vera komin til sjónleik. Fyrst svýrði natúran fyri at veðurlagið passaði 100%, síðani voru pallumstøðurnar so ektadar og spælið so livandi trúlið, at vit mattu halda okkum vera við i hesum spennandi leiki i stovuni framman fyri okkum.



Sera spennandi

Leikin hevði eg sæð fyrr fyri mongum árum síðani, tá ið hann varð spældur í Sjónleikarhúsinum. Men eg hevði — tibetur — gloymt tað mesta um leikgongdina, so hon var mest sum nýggj og ikki minni spennandi hesaferð i Kvívík.

Agatha Christie (1891-1976) skrivaði «The Mousetrap» i 1952 og

Eina tíð tóktist sum at sjónvarpið fór at beina fyri so mongum — eisini sjónleikinum. Men tað letur ikki til. Hugurin at spæla og at siggja livandi leik á palli er storri nú enn nakrantíð. Vit siggja hetta ið hvussu er i Klaksvík, Gotu, Kollafirði, Kvívík, á Sandi og sanniliga eisini i Havn i hesum dogum. Týðiligur framburður er eisini innan sjónleik okkara. Úrvalið er kanska ikki stórt ódrúsi, tó eisini tað er batnað, men spælið sjálvt er ið hvussu er yvirhøvur so nógv betri. M. a. tí, at vit nú hava betri møguleikar at fáa leikstjórar, sum duga at leggja leikarum lag á.

Hetta sást væl, nú kvívíkingar fóru undir at spæla «Músafelluna» og eisini hjá sandingum, ið júst nú spæla «Kálv lítla».

sígt hann hava verið spældur stutt á sama leikhúsi i London síðani. Hon skrivaði eisini aðrar leikir, men er best kend fyri sínar krimiskaldsögur. Mong munnu kennast við Hercule Poirot, meistara-detektivin i søgum hennara.

Georg L. Samuelsen, sum hevur týtt eitt ótal av leikum fyri Havnar Sjónleikartelag, týddi eisini hendan og gav honum heitið «Músafelluna».

Um leikgongdina skal ikki verða sagt meira, og eg haldi heldur ikki, at tey sum nýta høvi til at siggja hendan sera spennandi

leikin, eiga at opinbera ov nógv um leikgongdina fyri øðrum.

Ikki tí, hóast tú veitst, hvør ið drap hvønn og hvi, so er avgjørt vert at siggja hendan leik hjá kvívíkingum.

Nær kvívíkingar fyrstu ferð spældu sjónleik, veit eg ikki. Men mær er sagt, at i 1920árunum varð spælt uppi á skulaloftinum. Tey árin varð sjónleikur nógv spældur i ungmannafelgunum kring landið. Sennu árin hava framfórsurnar i Glæmunum savnað hundradtals av áskoðarum. Hesir skemtilíkir voru fyri tað nógva

KÁLVUR LÍTILI

Tann gávuriki Ólavur Michelsen, sum doyði alt ov ungur, skrivaði leikin, sum varð spældur á fyrsta sinni i Havn fyri meira enn 20 árum síðani. Eyðun Johannesen hevði tá høvudsleiklutin sum tann devulski og vesæligi Kálvur.

Hesaferð eru fólk úr allari Sandoynni farin undir henda leik. Laura Joensen hevur havt ta konu leiðsluna av leikinum, ið var frumsýndur 2. páskadag i bygðarhúsinum uppi á Keldu i Skálavík — tvær ferðir fyri fullum húsum sama dag.

Nu er tað Elis Poulsen, ið leggur kropp og rodd til hetta omenniskjað Kálv lítla. Tað ger hann væl i mangar mátar. Frá líkt andlitsspæl t. d. Men hann ger mest sum ovngv av við hvørt, flaksar ovmikið við hondunum. Rørslurnar kundu verið færri og meira sigandi. Haldi eisini, at hann fer alt ov illa við røddini hjá sær. Illsinnisorðini nýtast ikki at verða geylað við yvirspennum halsvøddum. Tey verða ofta sterkari, tey orð, sum maður mest

sum teskar fram fyri seg. Tey sita betur. Treyðugt so, nákað av góðum skifti var i røddini, men ovliðið tykir mær.

Kálvur lítli er søguligur persónur. Var prestur i Tødnesi á Sandi um ár 1400. Hvussu hann veruliga var, vita vit sjálvsagt lítið um. Tað er eisini uttan stórvegis tyding i hesum sambandi. Ólavur Michelsen hevur nýtt Kálv og søgnina um hann sum karm um leikin, sum meira snýr seg um eirindaleysa maktgirnd hjá sálarliga niðurundirkomnum manni, sum við bibliuni sum vörn og vernd er sera hættisligur alla staðni og til allar tíðir.

Uppgávan hjá leikstjóranum er saman við leikarunum at tolka hesa mynd við at liva seg inn i hana og síðani at endurgeva hana, meira og minni eftir egnari uppfatan, sannføring og førleiki. Eingin ivi er um, at leikstjórin hevur lagt sær nær og leikararnir við. Elis megnar eisini at visa okkum Kálv, sum tann óða mann, hann saktans kann hava verið

— hóast eg persónliga hevði hugsað mær hann eitt sindur ódrúsi. Men «tað sigur so mangur frá Ólavi kongi, og hevur ikki sæð hann», sigur orðatakið.

Hevur gávur

Av øðrum leikarum i Kálv lítla havi eg hug at nevna Winnie Dalsgaard, sum hevði ein i meira enn ein máta ótakksaman leiklut sum sonarkona Kálvs. Hon hevur gávur, tað er skilligt. — Artur á Brúnni er frálíkur sum tann undirbrotligi boðfreturin og hjálparmaðurin hjá Kálv. Erlingur Rasmussen kom sera væl frá sinum leiki sum bytlingurin, ið eins og tað sakleysa barnið sigur bart út tað, hini vaksnu og rættvorðnu ikki tora at tala um.

Mikkjal Joensen spældi tann kropsliga sterki, men góðsliga veiki og goðtrúni Harald Kálvsen. Hann tekur upp aftur fleiri ferðir: «Meg minnst faðir ódrúsi». Hann vil ikki siggja tað sum hendir

uttan um hann. Hesa bloytuna havi eg ilt við at trúgva uppá sum livandi menniskja. Tað skal ikki leggjast Mikkjali til last. Men her kom eisini nóg so lítið spæl til sjóndar i rørslunum og andlitsbragðinum. Tað man fara at koma.

Hini mongu, sum við eru, gjørdi øll sitt besta eisini. Serliga legði tú til merkis tær báðar arbeiðskonurnar, ið nær um einki sögu, uttan bara við andlitsbrøgdum og rørslum lýstu tann ræðuliga óttan, sum fólk ið hevði fyri hesum svaka og eirindaleysa presti.

Ikki tíðarbundin

Tað er neyvan rætt at ummæla ein leik eftir frumframfórluni sum ofta verður gjørt. Tá gongst mangan ikki heilt eftir ætlan, hóast døgliga kann hava verið vant. Naturligi kvíkleikin, sum eigur at vera i samspælinum og orðskiftinum kemur ofta ikki fyrr enn spælt hevur verið nakrar ferðir. Og onkustaðni i hesum leik-

inum tóktist mær spælið at fáa meira enn neyðugt. Eitt nú, tá Kálvs menn hava bundið Haraldskonu. Har verður hon so standandi á pallinum, og Kálvur og hansara menn hava ongan skund, hóast báturin hjá Haraldi er komin i støðna. Her doyði spenningurin burtur so púra. Her vantaði tað teir rópa tempo.

I uppruna leikinum er ein samrøða imillum Kálv og ungan suðring, sum komin er úr prestaskúlanum i Kirkjubø. Hetta gjørdi Ólavur fyri at kunna lýsa tíðarandan um og fyri trúbotina. Við at leggja hetta burtur úr er leikurin ikki bundin at ávisum tíðarskeiði. Men lýsir heldur sjúkligu maktgirndina og misbrúkið i kristindomsins navni, sum meira tí leysa, sum eisini rætt er. Hetta hevur skiliga eisini verið ætlan leikstjórans, tað sást á bünunum og pallútgærdini. Um alla hesa útgerð havi eg bara alt gott at siga. Tað tók einki frá leikinum.

Sum nákað spildurnýtt var tann tónleikur, sum Sunnleif Rasmussen, sjálvur ættaður av Sandi, hevði gjørt afturvíð leikinum.

Tað riggaði óføra væl.

Samanumtikið var hetta ein rík løta i hesum frálíka samkomuhúsinum i Skálavík. Ikki minst tá við hugsa um, at hetta við hesum leikinum er eitt samtak av fólkum úr fleiri bygðum. Tað hevur ikki verið tað mest vanligu har heldur enn aðra staðni.

Væl vant

Umframt tað, at hesin leikur er søguligur tilburður i oynni, er ein onnur serlig grund til at sandingar beint nú eru farnir undir at spæla Kálv lítla.

Jú, føroyingar eru komnir upp i alt slag av norðurlandskum samstarvi — eisini innan leiklistina. Máf, sum er stytting fyri Meginfelag áhugaleikara Føroya, er limur i tí norðurlandska leikfelagsskapinum Nordisk Amatørteaterråd (stýtt NAR). Ráðfundurin hjá NAR verður i Føroyum fyrst i næsta mánað. Tá koma luttakarar úr øllum Norðurlondum higar og eitt tað fyrsta teir fáa at siggja her, verður júst «Kálv lítla» spældan har suðuri. Einku er at ivast í, at tey fara at skilja leikin, um tey skilja ikki øll orðini. I so máta er leikurin væl valdur.